

Statens Planteavlsforsøg
Meddelelse nr. 1829
87. årgang
27. juni 1985
Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Havebrugscentret, Institut for Landskabsplanter, Hornum, 9600 Aars

Sortsforsøg med 34 sorter af Lave Roser

Ole Nymark Larsen

Til supplerung af resultater fra tidligere forsøg er der udført et forsøg med 34 sorter.

Forsøgsresultaterne er omregnet til værdital, hvor værdital 100 udtrykker et gennemsnit, og hvor sorter med værdital over 100 må betegnes som dyrkningsværdige.

Ud af de 34 sorter af Lave Roser opnåede 18 sorter værdital over 100, fordelt inden for følgende farvegrupper: 1 gul, 3 laksorange, 4 lyserød-røde, 10 mørkerøde og en tofarvet.

Indledning

Formålet med forsøget har været at finde frem til de sundeste og mest dyrkningsværdige sorter til friland.

Sortsforsøget blev udført ved Institut for Landskabsplanter, og Institut for Væksthuskulturer.

Ud over de i tabel 1 anførte 34 sorter, deltog sorterne 'Schneewittchen', 'Allgold', 'Kabuki', 'Peace', 'Spanish Sun', 'Super Star', 'Allotria', 'Champs-Elysées', 'Lilli Marleen', 'Minuetto', 'Opera', 'Elite', 'Queen Elizabeth' og 'Silva' i

forsøget. Alle disse sorter har deltaget i tidligere forsøg, og hovedparten af dem har vist sig at være blandt de mest dyrkningsværdige.

Disse sorter var medtaget i forsøget som kontrolsorter, og de blev ved dommerbedømmelserne benyttet som en hjælp ved fastlæggelse af bedømmelsesniveauet.

En af de i tabel 1 anførte sorter, 'Roman Holiday', har deltaget i et tidligere forsøg, men kun ved ét forsøgssted. For at opnå et værdital, der hviler på et mere sikkert grundlag, er denne sort medtaget i nærværende forsøg.

Metode

De sorter, der har været med i forsøget, er alle anskaffet i danske planteskoler, som almindelige salgplanter, første sortering, okuleret på *Rosa multiflora*. Der er således ikke foretaget en opformering på instituttet, men rosenproduktionen i planteskolerne er i vid udstrækning standardiseret, og det hjemtagne plantemateriale var meget ensartet.

Om foråret blev 16 planter af hver sort udplantet i 2 fællesparceller ved hvert forsøgssted, 4 planter pr. parcel, udplantet i kvadrat.

Der er udført registreringer og bedømmelser i første vækstsæson samt i de 2 følgende vækstsæsoner. Insitutternes personale har udført registreringer af blomstringsperiodernes længde, overvintring og sygdomsangreb. Sygdommene meldeg, stråleplet og rust er registreret hver for sig, men sammenregnet til et delværdital for sundhed. Ved bedømmelser af løvet, væksten, blomsterrigdommen samt nogle af blomstens egenskaber har der medvirket en dommerkomité 3-4 gange hver sommer.

Ved bedømmelserne er der anvendt en karakterskala fra 1-10, hvor 10 betyder det i dyrkningsmæssig henseende bedste, og 1 det dårligste.

Registreringerne af blomstringsperiodens længde er omregnet til karaktertal (1-10), og ud fra disse karakterer, samt de øvrige indsamlede karakterer, er der beregnet et gennemsnit, et værdital for hvert af de 2 forsøgssteder.

Dernæst er beregnet et gennemsnit for hele forsøgsperioden, et samlet værdital, der er udtryk for sortens samlede dyrkningsværdi, set i forhold til de øvrige sorter.

For at lette overskueligheden er værditalle omregnet til forholdstal i skala fra 0 til 200, hvor værditallet 100 udtrykker en gennemsnitsværdi, jo højere tal desto større dyrkningsværdi. Ved beregning af værditalle er der anvendt forskellige vægte for de forskellige egenskaber, afhængig af egenskabets betydning for den samlede dyrkningsværdi.

Egenskaber som sundhed og overvintring tillægges stor betydning, og derfor er delværditalle for disse egenskaber trukket frem i Medde-

lelsen. Tallene indgår dog som en del af det samlede værdital.

Ved bedømmelserne og forsøgsopførelsen er der anvendt de samme retningslinier og principper som ved tidligere sortsforsøg med Lave Roser (Beretning nr. 940, 1971).

Resultater

De vigtigste resultater fra forsøget fremgår af tabel 1.

I *kolonne A* er opstillet de sorter, som har været med i forsøget, opdelt i farvegrupper.

I *kolonne B* er anført, hvilken klassificeringsgruppe, sorterne henføres til, grupperingen er dels fra litteratur, dels fra registrering i forsøget.

I *kolonne C* er angivet en beskrivelse af sorterens blomsterfarve. Sorternes farve er i forsøget bestemt efter The Royal Horticultural Society's Colour Chart og oversat til dansk ved *H. Wanschler*, 1952: Blomsterfarvekort, et forenklet farvesprog.

I *kolonne D* er angivet det samlede værdital for hver sort. Med 150 har 'Pussta' opnået det højeste værdital, medens 'Korrigan', med 136 har opnået det næsthøjeste værdital. De laveste værdital er 32 for 'Charlotte Armstrong' og 43 for 'Flaming Sunset'.

Værditallet 100 udtrykker et gennemsnit, og kun sorter med værdital over gennemsnittet kan normalt anbefales, medmindre der ønskes helt specielle egenskaber.

I *kolonne E og F* er angivet værditallet for henholdsvis Institut for Væksthuskulturer, og Institut for Landskabsplanter.

I *kolonne G* er opstillet delværditallet for overvintring. Det omfatter ikke nedfrysningsgraden, men kun om planterne har overlevet. Lave tal skyldes altså, at nogle planter er døde i forsøgsperioden.

I *kolonne H* er på tilsvarende måde opstillet delværditallet for den samlede sundhedsregistrering i forsøgsperioden. Det kan bemærkes, at der, som i tidligere forsøg, har vist sig stor forskel på sorterens sygdomsmodtagelighed.

Tabel 1. Samlet værdital og delværdital for sortsforsøg med Lave Roser.

Farvegruppe/sorter	Klassificerings-gruppe	Blomsterfarve	Samlet værdital	Institut for Væksthus-kulturer værdital	Institut for Landskabs-planter værdital	Overvin-tring	Sund-hed
A	B	C	D	E	F	G	H
<i>Gule</i>							
'Travesti'	F	livlig gul	106	111	100	124	107
<i>Laks-orange</i>							
'Feria' Meifrison	HT	kobberfarvet	70	48	87	124	124
'Interview' (N) Meiretni	HT	stærk rødorange	112	112	108	124	132
'Prince Igor' Meihigor	F	livlig orange med lys orange underside	69	64	72	109	49
'Roman Holiday'	F	orange, skiftende til blodrød, basis gul	114	105	116	56	77
'Troika' (N)	HT	lys orange med rand af lys rød	134	132	130	109	149
<i>Lyserød-rød</i>							
'Baronesse Manon'	F	meget bleg purpuragtig rød	98	117	84	124	103
'Charlotte Armstrong'	HT	bleg rød med strålende purpuragtig rød unders.	32	30	36	82	50
'Direktør Rikala'	F	lys purpuragtig rød	88	107	75	124	79
'Kalinka' Meihartfo®	F	bleg rød	116	132	103	124	109
'Kerryman'	F	meget bleg rød	114	111	112	117	91
'Korrigan'	F	meget bleg purpuragtig rød	136	121	142	124	127
'Picture'	HT	lys purpuragtig rød	66	46	85	7	99
'Rosmarin'	Min.	meget bleg rød	49	42	55	103	66
'Silver Lining'	HT	meget bleg purpuragtig rød	118	110	119	94	140
<i>Mørkerød</i>							
'Amsterdam'	F	dyb rød	131	137	122	124	115
'Atoll' Meibystar	HT	stærk rødorange	105	95	108	75	98
'Baronne Edmond de Rotschild' Meigriso	HT	stærk rødlig purpur med strålende purpur rand	106	101	105	80	129
'Gisselfeld' (N)	HT	dyb purpuragtig rød	107	112	101	115	138
'Governor Mark Hartfield'	Gr.	dyb purpuragtig rød	84	92	78	124	61
'Imperator' Meiperator	F	dyb purpuragtig rød	111	113	109	109	114
'Lena'	F	livlig purpuragtig rød	89	94	84	103	6
'New Frensham'	F	dyb purpuragtig rød	128	126	125	110	105
'Nymph'	F	middel purpuragtig rød	73	53	88	94	34
'Pussta'	F	dyb rød	150	133	155	113	134
'Rusticana' Meilena	F	livlig rødorange	132	137	124	97	106
'Satchmo' (N)	F	livlig rød	104	90	110	10	109
'Scarletta' (N)	Min.	dyb rød	94	76	105	117	53
'Tove Pedersen'	F	dyb purpuragtig rød	104	86	113	107	78
'Violinista Costa'	HT	strålende purpuragtig rød	97	73	113	103	117
<i>Lilla-blå</i>							
'Silver Star'	HT	meget bleg violet	82	109	65	124	97
<i>Tofarvede</i>							
'Adolph Horstmann' (N)	HT	livlig gul med dyb purpuragtig rød rand	134	119	139	109	145
'Flaming Sunset'	HT	lys orange med bleg orangeagtig gul unders.	43	37	48	52	65
'St. Pauli'	F	stærk purpuragtig rød med anstrøg af bleg gul	88	77	94	104	124

HT = Thehybrid, Gr. = Grandiflora, F = Floribunda og Min. = Miniature. Disse grupper er beskrevet i Beretning nr. 940, 1971.

(N) = Plantenyhedsbeskyttet.

® = Registreret varemærke.

Vurdering af resultaterne

Forsøgets resultater fremgår af tabel 1. Ønsker man at finde frem til, hvilke sorter der i forsøget som helhed har opnået de højeste værdier, uanset farve, kan alle værditalle sammenlignes. Oftest har det dog nok mest interesse at finde frem til den bedste sort inden for en bestemt farvegruppe. Dette kan da lettest gøres ved at finde frem til det højeste værdital inden for denne farvegruppe, og derefter se på de øvrige givne oplysninger om sortens navn, farvebeskrivelsen, værdital ved det enkelte forsøgssted samt dens overvintring og sundhed.

For at finde frem til de mest dyrkningsværdige sorter af de hidtil undersøgte må man også se på værditalle fra tidligere sortsforsøg. Disse værdital er offentliggjort i Beretning nr. 940, 1971 og Beretning nr. 1178, 1974 samt i Meddelelse nr. 1437 og 1438, 1978 og nr. 1739, 1983 fra Statens Planteavlsforsøg.

Værditalle bør dog ikke sammenlignes direkte som »kontante« værdier, idet karaktergiv-

ningen foregår ved sammenlignende bedømmelser i hvert forsøg.

For at holde værditalle på nogenlunde samme niveau som ved tidligere forsøg, medtages kontrolsorter til sammenligning, og karaktertalene omregnes til forholdstal ud fra standardafvigelsen i forhold til gennemsnittet.

Det fremgår af tabel 1, at den laks-orange sort 'Troika' (N) har opnået et højt værdital, og det er samtidig den sort, der har opnået det bedste delværdital for sundhed.

Af de lyserøde sorter er det 'Korrigan' der, med 136, har opnået det højeste værdital.

I den mørkerøde farvegruppe må fremhæves den mørkerøde 'Pussta' med værdital 150, den rød-orange 'Rusticana' med værdital 132 og den dybrøde 'Amsterdam' med værdital 131.

Blandt de tofarvede har 'Adolf Horstmann' (N) med 134 opnået det højeste værdital. Denne sort har, som det fremgår af delværditallet for sundhed, vist stor modstandsdygtighed mod sygdomme.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på Meddelelser fra Statens Planteavlsforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlskontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1985 100,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition. ISSN 0105-6514

Trykt i 8.000 eksemplarer.